

ZIRC VÁROS

SPORTKONCEPCIÓJA¹

2015.

¹ Zirc Város Sportkonceptióját Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 300/2015.(XII.10.) számú határozatával hagyta jóvá.

Tartalomjegyzék

1. Bevezető	3
1. 1. A sport kifejezés meghatározása	3
1. 2. A sporttevékenység meghatározása, törvényi vonatkozásai, a sport szerepe a társadalomban.....	3
1. 3. Az önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladatai	3
1. 4. Versenysport – Szabadidősport	4
2. A sportélet különböző csoportjai a városban.....	4
<u>2. 1. A lakosság.....</u>	4
2. 1. 1. Statisztikai adatok a lakosság sporttevékenységére nézve.....	4
2. 1. 2. A helyi lakosság sporttal kapcsolatos igényei	5
2. 1. 2. 1. Sportlétesítmények kihasználtságának tekintetében	5
2. 1. 2. 1. 1. Az elmúlt időszak tapasztalatai	5
2. 1. 2. 1. 2. Az igények kielégítésének további lehetőségei, egyben a lakosság sportra motiválásának esélyei.....	6
2. 1. 2. 2. Az önkormányzati szervezésű sportversenyek vonatkozásában	6
2. 1. 2. 3. Kampány a kerékpározás és a futás mellett	7
<u>2. 2. Nevelési és oktatási intézmények</u>	9
2. 2. 1. Óvoda	9
2. 2. 1. 1. Általános helyzetjelentés.....	9
2. 2. 1. 2. Az Ovi-Foci, Ovi-Sport Program.....	9
2. 2. 1. 3. A szükséges feladatok.....	10
2. 2. 2. Általános iskola	10
2. 2. 2. 1. Általános helyzetjelentés.....	11
2. 2. 2. 2. Az iskola, mint célterület.....	12
2. 2. 2. 3. A szükséges feladatok.....	12
2. 2. 3. Középiskolák	12
2. 2. 3. 1. Általános helyzetjelentés.....	12
2. 2. 3. 1. 1. III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészeti Iskola	13
2. 2. 3. 1. 2. Reguly Antal Szakképző Iskola és Kollégium.....	13
<u>2. 3. A sportélet civil szervezetei: egyesületek.....</u>	13
2. 3. 1. Az önkormányzat viszonyulása az egyesületekhez, működésük segítségének lehetőségei.....	15
2. 3. 2. Új egyesület megalakításának mérlegelése.....	15
3. Létesítményhelyzet	15
3. 1. Általános helyzetjelentés.....	15
3. 2. Fejlesztési lehetőségek.....	17

1. Bevezető

1. 1. A sport kifejezés meghatározása

A sport eredeti értelmét tekintve csak nagyon csekély mértékben hordozta jelenlegi funkcióit. A sport célja ugyanis a testedzés, a versenyzés, a szórakozás, eredmények elérése, a képességek fejlesztése vagy ezeknek a kombinációja. A származékszó, a francia „desporter” kifejezés azonban multságoknak élőt jelentett.

Az angolban a 15. század közepe táján fordul elő először „szórakozás, időtöltés” értelemben. A 16. században már különféle játékok játszására alkalmazták, de főleg a szabadban végzett szabadidős tevékenységekre. Görög jelentései (mérkőzés, küzdelem díjért, stb.) csak később tapadtak hozzá a kifejezéshez.

1. 2. A sporttevékenység meghatározása, törvényi vonatkozásai, a sport szerepe a társadalomban

A sportról szóló 2004. évi I. törvény kimondja, hogy a Magyar Köztársaság állampolgárait megilleti a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való alkotmányos jog. „A testkultúra az egyetemes kultúra része, az egészségvédelem (a megelőzés és a rekreáció) fontos eszköze, a szabadidő eltöltésének társadalmilag is hasznos módja. A testnevelés és a sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában.”

Az Európai Sport Charta szerint sport minden olyan fizikai tevékenység, amely esetenként vagy szervezett formában a fizikai és szellemi erőnlét fejlesztését szolgálja, társadalmi kapcsolatok teremtése vagy különböző szintű versenyeken elérendő eredmények céljából. A sport területén végzett kutatások eredményei bizonyítják, hogy a sport életünk elidegeníthetetlen része, amely támogatásra érdemes, hiszen megoldásokat kínál a társadalom negatív hatásainak kompenzálására.

A sportolás további funkciói:

- kiemelt szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében
- a nevelés egyik legfontosabb eszköze
- mint a természeti környezetben történő időtöltés egyik eszköze, nélkülözhetetlen szerepet tölthet be a környezetkímélő tudatformálásban
- erősítheti a családi és társadalmi kötelekeket kulturált szabadidő-eltöltési, szórakozási lehetőség biztosításával
- pihenést, örömforrást és élvezetet nyújtó hasznos időeltöltés
- a kiemelkedő sporteredmények jelentősen hozzájárulnak a nemzeti önbecsülés erősítéséhez

1. 3. Az önkormányzatok sporttal kapcsolatos feladatai

A helyi önkormányzatok helyben biztosítandó, közfeladatok körében ellátandó feladatai közé tartozik a sportüggyel kapcsolatos feladatok ellátása. Ezen feladatok ellátásához az Országgyűlés a központi költségvetési törvény keretein belül, az ott meghatározott módon támogatást biztosít a helyi önkormányzat részére.

A célokat kijelölő sportkoncepció végrehajtásáért az önkormányzatnál a sportreferens felelős, akinek egyik legfontosabb feladata, hogy szervezi a lakosság sport iránti igényeinek kielégítését. A „lakossági sport” szervezése esetében az önkormányzatnak figyelembe kell vennie mindenkori lehetőségeit, a sportegyesületeket illetően pedig fontos hangsúlyozni, hogy civil szervezetekről van szó, melyek működésére közvetlen ráhatása az önkormányzatnak nincsen.

1. 4. Versenysport – Szabadidősport

A sportot célszerű helyi viszonylatban is az általánosan elfogadott felosztás szerint vizsgálni, versenysportra és szabadidősportra osztani.

A városban működő sportegyesületek nagy része verseny-sportegyesület, míg a szabadidősport képviselőiben inkább közösségek, sportcsoportok működnek. Verseny-sportegyesületeink közül a legeredményesebbek a judo, a darts és a sportlövészet. Ezek mindegyike nagy múlttal rendelkezik, és utánpótlás-neveléssel is foglalkozik. A labdarúgás, tenisz, asztalitenisz sportágak versenyszerű üzése szintén biztosított Zircen.

A szabadidősportok helyben inkább terembe koncentrálódnak, legjellemzőbbek a különböző táncfajták és tornák (zumba, versenytánc, moderntánc, aerobic, és tágabb értelemben ide sorolható a kötélugrás is). A labdarúgás szabadidő-eltöltésként is igen népszerű, amit az iskolán kívüli teremsportokról szóló kimutatás is bizonyít.

Az elmúlt időszakban a szabadidősport számára új terek is létrejöttek a városban, minden korosztály számára igénybe vehető a főtéren kialakított kosárlabdapálya, és a futás létesítményi feltételei is jelentősen javultak a sporttelepen elvégzett fejlesztésekkel. Új sportágként jelent meg városunkban a vízilabda, amely elsősorban a helyi és környékben élő gyermekek hasznos szabadidő-eltöltését, vízzel való barátkozását, úszni tanulását hivatott elősegíteni, de közvetett úton versenyzésre is nyílik lehetőségük a foglalkozásokon résztvevőknek.

A város, de inkább „peremvidéke” és környéke, illetve a természeti adottságok számos szabadidősport-eltöltési lehetőséget kínálnak, például túrázás, lovaglás, sporthorgászat, sí, hegyi kerékpározás, az utóbbi időben pedig már a hegymászás szerelmesei is megtalálják számításukat a Bakonyban, és az ország egyik golfcentruma is itt érhető el.

2. A sportélet különböző csoportjai a városban

2. 1. A lakosság

2. 1. 1. Statisztikai adatok a lakosság sporttevékenységére nézve

A magyar társadalom megítélése szerint kiemelkedő fontosságú a sport minden területe, ugyanakkor a lakosság háromnegyede mozgásszegény életmódot folytat.² Az emberek alacsony sportolási hajlandóságukat elsődlegesen a szabadidő hiányával magyarázzák. A felnőtt népesség csupán tizenhat százaléka végez tágabb értelemben vett sporttevékenységet, a rendszeresebben sportolók (heti több alkalommal) esetében ez az érték kilenc százalék.

Sportkoncepciónkat három évvel ezelőtt a lakossági igényfelmérésre építettük. Szerencsésebb azonban immár az elmúlt időszak tapasztalataira építve újra meghatározni a célokat, hiszen a lakosság sporttal kapcsolatos szokásait, igényeit sikerült megismerni a gyakorlatban is. Összességében elmondható, hogy a kérdőíves felmérés messze nem tükrözte a valóságot. Zirc „mozgalmasabb” város képét mutatja, ami a sportlétesítmények igénybevételén, az önkormányzati rendezésű versenyeken való részvételi arányon és a sportegyesületek vagy egy-egy mozgásforma képviselőjében szerveződő közösségek számán egyaránt kimutatható.

2. 1. 2. A helyi lakosság sporttal kapcsolatos igényei

2. 1. 2. 1. Sportlétesítmények kihasználtságának tekintetében

2. 1. 2. 1. 1. Az elmúlt időszak tapasztalatai

Az önkormányzati tulajdonú és/vagy működtetésű sportlétesítmények:

Városi sporttelep

Tanuszoda

Rákóczi téri kosárlabdapálya

Ovi-Foci Pálya

Teniszpályák

A Művelődési Ház (volt Ifjúsági Ház) mint sportcélú ingatlan

Az általános iskola tornatermei, pályái

A gimnázium tornaterme, pályája

A felsorolt létesítmények közül többről elmondható, hogy a három évvel ezelőtti állapothoz képest változások történtek. Komoly fejlesztések mentek végbe rajta (Sporttelep), fejlesztés alatt áll (általános iskola Rákóczi téri tornaterme), megváltozott az üzemeltetője (Tanuszoda), vagy újonnan jött létre (Kosárlabdapálya, Ovi-Foci pálya). Vannak olyan önkormányzati létesítmények, amelyek korosztály-függőek vagy civil szervezetek által vannak használatban, szerződéses formában.

Pontos mérőszámok nem minden esetben, illetve csak egy-egy létesítménynél állnak rendelkezésre, de már ezekből is nagyon sok következtetés levonható. A Tanuszoda üzemeltetését 2013-tól újra gazdasági társaságának, a „Zirci Városüzemeltetés” Közhasznú Nonprofit Kft-nek adta ki önkormányzatunk. Az uszoda látogatottsága a délutáni és az esti időszakban folyamatos. A 2015-ös év első félévében a látogatók száma havonta átlagosan messze meghaladta az ezer főt. A sporttelep futópályájának igénybevétele a késő tavaszi, nyári, kora őszi időszakban szintén folyamatos sötétedésig.

² Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia 2007–2020

A létesítményen elvégzett fejlesztések (körbekerítés, beléptető rendszer kiépítése, vízelvezetés megoldása, futópálya burkolatának fejlesztése) a látogatószám további növekedését eredményezhetik.

Tornatermeink leterheltsége is jelentősnek mondható, különösen a téli időszakban, amikor a helyi futballklub is beltéren végzi a foglalkozásait. A három tornatermet (A, B, F épület) összesen húsz közösség bérlő különböző mozgásformák céljára, van, amely hetente több alkalommal is. Legjellemzőbbek a labdarúgás, a kötélugrás, a tornák és táncfajták. Figyelembe véve az oktatási intézményhez kapcsolódó sportfoglalkozásokat is, elmondható, hogy szabad óra alig marad egy hétre.

A volt aszfaltos pálya helyén létrehozott kosárlabdapálya szintén nagyon népszerű, főleg a fiatalabb korosztály számára. A járókelők lehetnek a tanúi, hogy az iskolaidőt követően mindig mozgalmas élet folyik a két palánk között. Önkormányzatunk egy újabb fejlesztés elvégzésével, a villanyvilágítás kiépítésével megteremtette a napi hosszabb igénybevétel lehetőségét, amit rendre ki is használnak a „streetball” kedvelői.

2. 1. 2. 1. 2. Az igények kielégítésének további lehetőségei, egyben a lakosság sportra motiválásának esélyei

Fontos, hogy önkormányzatunk a jövőben is éljen a száz százalékig támogatott vagy vállalható önerejű pályázati lehetőségekkel, hiszen a sportinfrastruktúrában (is) további fejlesztésekre van szükség. Nem kevésbé fontos, hogy a sportlétesítményeink megfelelően elő legyenek készítve a használók számára, és ezáltal kedvet kapjanak azok is, akik nem vagy kevésbé rendszeresen sportolnak. A meglévő pályák fejlesztése vagy újabb sportterek létrehozása közösségek kiépülését is elősegíthetik, amire nagy szükség van egyre inkább elidegenedő világunkban. A sport egészségmegőrző, a betegségek kialakulását megelőző funkciója szintén megkérdőjelezhetetlen.

2. 1. 2. 2. Az önkormányzati szervezésű sportversenyek vonatkozásában

Önkormányzatunknak kialakulóban van egy éves sportverseny-naptára. A programok összeállításánál elsősorban a lakosság igényeit és a korábbi évek tapasztalatait vettük figyelembe, de tekintettel voltunk a természeti adottságokra és a hagyományokra is. A programok összeállítását azonban a mindenkori létesítményhelyzet is meghatározza.

A versenyek megrendezését a sportinfrastruktúrában való elmaradottságunk időnként hátráltatta. Van olyan sportprogram-terv, amelyet egyelőre nem tudunk bevezetni a megfelelő létesítményi háttér hiányában. A meghirdetett programjaink többségéről elmondható, hogy nagy tömegeket vonz. A kispályás labdarúgó-versenyeken a résztvevői létszám 10-12 csapat között alakul, a duatlon átlagos versenyzői száma 100 fő. Az utcai kosárlabda szintén népszerű volt, de ezt még jobban be kell vezetni, csakúgy, mint az idén első alkalommal meghirdetett aquatlont.

Azokat a rendezvényeket, amelyekre nagyobb igény mutatkozik, folytatni kell. Már régóta tervben van egy nagyobb szabású beltéri játékos sportvetélkedő, amelyhez eddig nem állt rendelkezésre megfelelő létesítmény, de a Rákóczi téri tornaterem fejlesztésével reményeink szerint ez is megvalósulhat.

A civilek által a lakosság számára szervezett sportprogramok megvalósulását is segíteni kell. A város sportpreferenciáinak fel kell ajánlania a szervezőmunkában való segítséget, és ha kell, a lebonyolításában is közre kell működnie. Ugyanakkor nagyobb önkormányzati sportrendezvények esetében törekedni kell a civil szervezetekkel való együttműködésre, közös szervezésre.

2. 1. 2. 3. Kampány a kerékpározás és a futás mellett

Bizonyított, hogy a rendszeres testedzés életkortól függetlenül közvetlen pozitív hatással van az egészségi állapotra és a közérzetre. Hazánkban magas a dohányzásból, az egészségtelen táplálkozásból és a mozgáshiányból fakadó betegségek aránya. A sportolók körében ugyanakkor kisebb mértékben jelentkeznek a kóros stresszterhelés tünetei, kevesebb a káros szenvedéllyel élők száma, kisebb a szív- és érrendszeri betegségekben, anyagcsere-betegségekben szenvedő betegek aránya.

Manapság egy óra gyaloglás sétatempóban elegendő ahhoz, hogy a betegségek rizikóját csökkentsük, edzettségi állapotunkat javítsuk. Ha kicsivel többet szeretnénk mozogni, és nem tudunk különösebb anyagi áldozatot hozni ennek érdekében, akkor a futás kielégíti szükségleteinket.

Önkormányzatunknak két kampányrendezvénye is van. A futás melletti kampányunk a „Márton-Maraton” mozgásnépszerűsítő programban ölt testet. A program alapvetően kétarcú: hagyományt ápolunk és felhívjuk a figyelmet a betegségek megelőzésére, miközben sportolunk, és közösséget építünk. A programba a lakosság mellett az iskolásokat is bevontuk, a rendezvény bázisát pedig forgalmasabb helyen alakítottuk ki. A futás a városban a zajlik, hogy a kampány hatékonyabban valósulhasson meg.

A Márton-Maraton mozgásnépszerűsítő program célja és a bevont csoportok:

Bevont csoport	Hagyományápolás (Nov. 11.: Márton-nap)	Egészségmegőrzés, megelőzés (Nov. 14.: Diabétesz Világnap)
Lakosság	A programra a regisztráció minden résztvevő számára egy lampion, amivel kivilágítjuk a bázisunkat	Különbféle kommunikációs eszközökkel (plakát, póló, reklámtábla) üzeneteket juttatunk el a lakosoknak, és mozgásra invitáljuk őket. A megtett kilométerekért emléklapot kapnak, és gyógyteát a támogatóknak köszönhetően
Művészeti Szakközépiskola	Elkészítették a rendezvény molinóját, melynek figyelemfelkeltő hatása van. A molinón a liba is megjelenik, de nem gasztronómiai vonatkozásban, hanem futásra kész állatként, akit jelképesen kilométerekkel tömünk meg	Közreműködtek a pólók feliratozásában, melyekkel futás közben rövid üzeneteket juttatunk el a járókelőknek, lakóknak, hogy miért fontos a sport, milyen jótékony hatásai lehetnek a rendszeres mozgásnak
Általános iskola	A napközisek kézműves-foglalkozás keretében lampionokat készítenek, melyeket aztán elhelyeznek a városban kialakított futókörön. Ezek egyrészt jelzik az útvonalat, másrészt látványelemként szolgálnak	Az iskolások felvezető körével kezdődik a rendezvény pedagógusi kíséret és rendőri biztosítás mellett. Aki nem szeretne futni, egy egészségügyi sétát is tehet a kijelölt körön

A futást a továbbiakban is népszerűsíteni kell. Az egészségügyi szektor bevonása eddig nem mondható sikeresnek, erre rá kell erősíteni a jövőben. A Diabétesz Világnaphoz is kapcsolódik a „Márton-Maraton” időpontja, ezért meg kell hívni a programra a kórház dietetikusát, aki kihelyezett tanácsadást tartana és természetesen mozogna velünk együtt. Az orvosok, egészségügyi szakemberek részvételét szintén szorgalmazni kell, akár személyes megkeresésekkel. Hangsúlyozandó, nem sportolásra kérjük fel őket, hiszen ennek ösztönösen kell alakulnia az emberben, hanem arra, hogy kampányoljanak a mozgás – mint az egészségmegőrzés, a betegségek megelőzésének egyik lehetősége – mellett.

Évente lehetőség szerint két mozgásnépszerűsítő programot is kell tartani. A „Márton-Maraton” mintájára meg kell szervezni a tavaszköszöntő kocogást egy másik jeles naphoz, Húsvéthoz kapcsolódóan.

A másik kampányunkat a kerékpározás mellett folytatjuk le. Városunkban rengeteg a kerékpárral közlekedő ember. A kerékpározás manapság életstílus, a kerékpár a fenntartható fejlődés egyik legfontosabb kelléke. Önkormányzatunk az elmúlt három évben csatlakozott a környezetbarát és közösségi közlekedést népszerűsítő, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által meghirdetett Európai Mobilitási Héthez és Autómentes Naphoz.

A programhoz csatlakozó nyilatkozatban, a „Kartában” vállaljuk, hogy egy vagy több közterületet kizárólag a gyalogos, kerékpáros, illetve közösségi közlekedés számára alakítunk ki. Az Alkotmány utcát ekkor lezárjuk az autók elől, és a kerékpárosok számára tartjuk fenn. Hozzá kell tenni, a kerékpár itt inkább sporteszközként jelenik meg, hiszen az Autómentes Napot a Zirci Duatlon versennyel kötjük össze.

A program során Autómentes Ötletládát helyezünk ki, melyben várjuk a lakossági javaslatokat, hogy milyen új, állandó intézkedést vezetnének be Zircen, amely a környezetbarát közlekedési módokat részesíti előnyben a személygépkocsi használatával szemben. Amennyiben a beérkező javaslatok ésszerűek, a hivatal illetékes osztályának meg kell vizsgálnia a megvalósíthatóságot.

Az önkormányzat részéről a programszervezés mellett különböző intézkedések is történtek az elmúlt időszakban, amelyek a Magas-Bakonyban különösen népszerű kerékpársport mellett szólnak: - 2013-ban nagyszabású kerékpárversenynek adott otthont városunk, - kerékpártárolót létesítettünk a sporttelepnél, - kerékpárszerviz céljára adtunk bérbe egy önkormányzati ingatlant, - városi ingatlan területén teret adtunk a sportot, többek között a kerékpározást népszerűsítő óriásfestmények.

A jövőben az Európai Mobilitási Hét további napjaira is kell szervezni programokat, nem csak az Autómentes Napra. A helyben munkát végző lakosságot ösztönözni kell a kerékpárral történő munkába járásra, ezért meg kell fontolni az ezt propagáló „Bringás Reggeli” elnevezésű programhoz való csatlakozást.

Az iskolákat, óvodát be kell vonni a programba „Fut a sul”, „Fut az ovi” akciókkal, amikor minden iskolás, óvodás legalább egy kört teljesít a futópályán. Az oktatási intézmények ingatlanán vagy közelében meg kell vizsgálni a rendőrség által beszerezhető kerékpáros KRESZ-pálya kialakításának lehetőségét erre a hétre,

amelynek szintén nevelő hatása van a környezettudatos közlekedésre, egyben fejleszti a gyerekek ügyességét is.

A futás és kerékpározás sportágakat ötvöző duatlon alapvetően sportverseny, de felfogható egyfajta kampányként is, különösen, ha a rendezvényt követő kommunikációra gondolunk. A versenyről újságcikk, videó és rengeteg fotó készül, melyeket feltöltünk egy erre a célra létrehozott internetes felületre. A tapasztalat az, hogy a fényképeknek, mozgóképeknek csábító erejük van, főleg, ha azokon a sport örömétől sok mosolygós arccal találkozunk, mely a duatlonnak szintén sajátja.

2. 2. Nevelési és oktatási intézmények

2. 2. 1. Óvoda

2. 2. 1. 1. Általános helyzetjelentés

Az óvodai foglalkozások és később az iskolai testnevelési órák célja is, hogy a gyerekek mozgás- és személyiségfejlődését segítse. „A játékos tevékenységek felszabadult légkörében a gyerekek őszintén viszonyulnak környezetükhöz, nem tudják leplezni jellembeli tulajdonságaikat, így annak értékei és hiányai szabadon nyilvánulnak meg. A testmozgást különleges örömmérsék kíséri, mely a társakkal való játékos együttléteből, az akadályok leküzdéséből, a viszonylag biztonságos háttérben jelenlévő enyhe feszültség kellemes izgalmából fakad. A pedagógusnak a játékon keresztül nyílik alkalm arra, hogy tudatosan és tervszerűen gyakoroljon befolyást a gyermek személyiségének egészére.”³

A Zirci Benedek Elek Óvodában kiemelt figyelmet fordítanak a testi nevelés fontosságának. A nevelési programban mindennap van testnevelés foglalkozás, a csoportokban délelőtt és délután is, sőt heti egy alkalommal átöltözős tornafoglalkozást is tartanak. A legkülönbözőbb módszertani eszközökkel – számoly, pad, karika, labda, tornaszőnyeg, kendők, pálcák, stb. – dolgoznak, rendelkeznek kombinált eszközökkel is. Az intézmény vezetősége gondot fordít arra, hogy a szükségleteknek megfelelően gyarapítsa eszközkészletét.

Az óvodából minden tanköteles gyermek részt vesz az önkormányzatunk által finanszírozott, szervezett úszásoktatásban. Az intézmény évente saját sportnapot szervez. Az óvodai alapítvány eszközökkel, apró ajándékokkal támogatja a rendezvényeket, ezáltal segítve, hogy a gyerekek ne csak részt vegyenek a programokon, hanem szívesen is vegyenek részt azokon.

Önkormányzatunk úgy tervezi meg éves sportprogramjait, hogy abból az óvodások se maradjanak ki. A duatlon versenyen változó létszámmal, de eddig minden évben volt óvodás induló. Oklevéllel, támogatóink által felajánlott jutalommal ismerjük el a legkisebbek teljesítményét, ezzel is ösztönözve őket a további részvételre.

2. 2. 1. 2. Az Ovi-Foci, Ovi-Sport Program

³ „Testnevelés, mint a vidámság órája!”. Beszámoló a VI. Országos Sporttudományi Kongresszusról. In: Iskolakultúra, 2008/3-4. szám.

Önkormányzatunk egyik legjelentősebb sport-infrastrukturális fejlesztése az elmúlt időszakban az óvodás korosztályt érintette. A testnevelés kültéri helye már eddig is megoldott volt a nevelési intézményben, az Ovi-Foci Pálya létrehozásával azonban tovább bővültek a lehetőségek. A multifunkcionális létesítmény pályázati úton, az Ovi-Foci Közhasznú Alapítvánnyal együttműködve valósulhatott meg Zircen. Hangsúlyozandó, hogy nemcsak infrastrukturális beruházásról van szó, hanem egy sportág-specifikus oktatási programról is, amelyet az óvodapedagógusok elsajátítottak, és ez alapján, óvodai keretek között oktatják a gyerekeket.

Az Ovi-Foci Program keretében az óvodások nem csak a foci, hanem számos egyéb labdajáték (pl. kosárlabda, tenisz, röplabda) alapjait tanulhatják meg, a pályához tartozó eszközkészlet pedig lehetőséget biztosít különböző, a gyermekek készségét, mozgáskoordinációját fejlesztő játékok végzéséhez.

Minden sportágnak szabályrendszere van, amelynek betartása komoly feladat az óvodás korosztálynak, segíti a szabálytudat kialakítását, kitartásra, együttműködésre nevel. A program által olyan élményekhez is hozzájutnak a gyerekek, melyek erősítik a településhez való kötődést. A pályára úgyszintén lehet tekinteni, mint egy kis futball „bölcsőre”, az utánpótlás-nevelés első lépcsőfokára.

2. 2. 1. 3. A szükséges feladatok

Az óvodások beltéri testnevelésére alkalmas hely nem megoldott, a foglalkozások a csoportokban történnek. Ez a csoportszobák formája és a csoportok létszáma miatt okoz gondot. Az elsődleges feladat pótolni a bölcsőde-beruházás során elbontásra került tornaszobát. Az új tornaszoba kialakítása nagymértékű eszközbeszerzést nem von maga után, a régi terem bordásfalai rendelkezésre állnak. Az óvodai eszközpark megújítására az integrált nevelés szempontjából lenne szükség, keresni kell ennek a lehetőségét.

A kutatások azt bizonyítják, hogy a vízben végzett úszómozgások pozitív fiziológiai hatást gyakorolnak a gyerekekre, ezért a tanköteles óvodásoknak továbbra is részt kell venniük az úszásoktatásban. Az önkormányzat által szervezett, az óvodásokat is érintő sportprogramokat a továbbiakban is népszerűsíteni kell az intézményben, melyben fontos szerepük van az óvodapedagógusoknak is.

Az Ovi-Foci Programban rejlő lehetőségeket ki kell használni, a térség óvodáival történő együttműködést erősíthetnék közös játékos sportvetélkedők például a „Kihívás Napjához” kapcsolódóan, melyhez a korábbi években is csatlakozott az intézmény.

2. 2. 2. Általános iskola

A gyermekkori sportolás bizonyítottan pozitív hatással van a felnőttkori sportolási hajlandóságra. Az iskolai testnevelés és diáksport jelentősége tehát a korosztály fogékonyságában rejlik. Az ország közel másfél millió diákjának többsége kizárólag iskolai keretek között, a testnevelésórán, illetve a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon végez rendszeres testmozgást.⁴ Ezért van nagy jelentősége a mindennapos

⁴ Nemzeti Sportstratégia 2007–2020

testnevelésnek. Az iskolában kell tudatosítani továbbá a sportos, egészséges életmód fontosságát.

2. 2. 2. 1. Általános helyzetjelentés

A testnevelésóra elsődleges célja a gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése, megfelelő fizikai kondíciójának megteremtése. A diáksport-foglalkozások szabadidős célokat szolgálnak, élvezetes sportolási lehetőséget biztosítanak.

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény kimondja, hogy a mindennapos testnevelést az iskolai nevelés-oktatás első, ötödik, kilencedik évfolyamán 2012. szeptember 1-jétől kezdődően felmenő rendszerben kell megszervezni. A Zirci Reguly Antal Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola a 2012–2013-as tanévben ennek érdekében a tanulók órarendjébe beépítve biztosította a mindennapos testnevelést.

Az új kerettantervben foglaltak és a helyi tantervhez meghatározott órakeret szerint az alsó és a felső tagozaton is beépül az órarendbe napi egy testnevelés óra. A 2015–2016-os tanévben vált a mindennapos testnevelés teljessé minden évfolyamon. A tanórán kívüli sportfoglalkozásokat az iskolai sportköri foglalkozások, illetve az iskolában működő sportköri egyesület szakosztályainak, valamint az iskolai tömegsport órák keretében kell megszervezni. Ezekben az iskola minden tanulója jogosult részt venni.

Az iskolai sportkör munkáját az iskola igazgatója által megbízott tanár segíti. Az iskolai sportkör egy tanítási évre szóló szakmai program szerint végzi munkáját, melyet minden évben az iskolai munkaterv részeként kell elfogadni. A foglalkozásokat (sportágak, tevékenységi formák, sportköri csoportok) is a szakmai programban kell meghatározni.

A sportköri és tömegsport-foglalkozások pontos idejét tanévenként kell meghatározni.⁵ Azon tanulók számára, akiknek ez szükséges, a gyógy-testnevelés órákat az iskolaorvos javaslata alapján a Veszprém Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Zirci Telephelye biztosítja.

A testnevelés órák és az egyéb sportfoglalkozások három, erre a célra szolgáló teremben és a város által működtetett Tanuszodában zajlanak. A felső tagozatosok szabadtéri foglalkozásaira közvetlenül az iskolaudvaron és a Rákóczi téren van lehetőség, de folyamatosan igénybe veszik díjmentesen a város által fenntartott sporttelepet is, ami néhány perc gyaloglással érhető el számukra. Az alsó tagozatosok kültéri testnevelése két helyszínen folyik: az „F” épület bitumenes pályáján és a sporttelepen.

Az iskola kitűnő sporteredményekkel büszkélkedhet, amelyet az iskolavezetés a testnevelők, osztályfőnökök javaslatára tanév végén oklevéllel, esetleg könyvjutalommal méltányol. Az atlétikai, futóversenyek mellett az általános iskolások többnyire olyan sportági versenyeken vesznek részt, melyeknek van Zircen egyesületi képviselője, tehát utánpótlást is biztosíthatnak a versenysport számára. Az iskola együttműködő partnere az egyesületeknek, minden olyan kezdeményezésben, ami a sportolás népszerűsítését, az egészséges életmódra nevelést szolgálja.

⁵ A Zirci Reguly Antal Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola pedagógiai programja alapján

2. 2. 2. 2. Az iskola, mint célterület

Az iskolát továbbra is célterületként kell kezelni az önkormányzati szervezésű sportversenyeknél, a futás és kerékpározás mellett folytatott kampánynál.

A különböző sportprogramok célját a testnevelőkkel ismertetni kell, és amennyiben az összhangban van az intézmény pedagógiai programjával, a testnevelőknek a programot népszerűsíteniük kell a gyerekek körében az iskolába eljuttatott kommunikációs anyagok (plakát, szórólap, egyéb) mellett. A testnevelő segítheti továbbá a gyermek sportra való motiválását is, mely aztán a versenyeken való díjazással fokozódhat.

Az iskola célterület kell, hogy legyen a városban működő sportegyesületek számára is, akik az intézményen keresztül tudják népszerűsíteni tevékenységüket, segíthetik a gyermekek sportágválasztását, a Városi Diáksport Bizottsággal együttműködve fel tudják kutatni a tehetséges sportolókat.

2. 2. 2. 3. A szükséges feladatok

Az intézményben jelenleg két testnevelő szakos tanár látja el a feladatokat a 7-8. évfolyamon. Az alsó tagozaton, illetve az 5-6. osztályban tanítói végzettséggel (több esetben testnevelés-szakkollégiumi, műveltségterületi végzettségük is van) rendelkezők tanítják a testnevelést. A fenntartónak (KLIK) kell biztosítania a pedagógusok testnevelési szakirányú továbbképzését.

Az iskola komoly infrastrukturális problémákkal küzd, a három testnevelési, sporttevékenységre szolgáló terméből kettő fejlesztésre szorul. Az „A” épület tornatermének parkettacseréje régóta fennálló probléma, de várhatóan 2015 decemberére sikerül elvégezni a felújításokat. A testneveléshez, sporttevékenység végzéséhez szükséges eszközök állapota megfelel az alapfeladatok ellátásához, de újabb eszközök beszerzése, a meglévők fenntartása szükséges.⁶

Fontos, hogy az iskola továbbra is megfelelően méltányolja a megyei, országos sporteredményeket, ezzel is motiválva a diákokat a sportolásra, ösztönzést nyújtva a sportoló jövőkép kialakításához.

2. 2. 3. Középiskolák

Statisztikai adatokkal igazolható, hogy a középiskolás gyerekek felénél diagnosztizálható valamilyen tartási rendellenesség. Köztudott, hogy a kerettantervben előírt heti két-három testnevelési órával nem lehet hatékonyan ellensúlyozni a napi 5-6 órás ülésnek a vázrendszerre, gerincoszlopra gyakorolt káros hatását. A probléma megoldását a középfokú intézmények azzal tudják segíteni, ha biztosítják a mindennapos mozgás lehetőségét a tanulók számára.

2. 2. 3. 1. Általános helyzetjelentés

⁶ A Zirci Reguly Antal Német Nemzetiségi Nyelvtanító Általános Iskola 8420 Zirc, Rákóczi tér 3-5. adatközlése.

A Zirc városában működő középiskolák nem önkormányzati fenntartásúak, a III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészeti Iskola esetében viszont a működtetés részben az önkormányzat feladata. Az intézmények a testnevelési és sporttevékenységet a rendelkezésükre álló tornateremben, az iskolaépülethez tartozó sportpályákon, valamint az önkormányzat által térítésmentesen biztosított sporttelepen végzik, amely alkalmas gimnasztikai gyakorlatok, felmérések elvégzésére.

2. 2. 3. 1. 1. III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az iskola minden tanulója számára lehetőséget biztosít a mindennapos testedzés megvalósításához. Már csak az utolsó évfolyamon nincs mindennapos testnevelés, heti három órát építenek be az órarendbe, két óra pedig kötelező sportkör azoknak, akik nem versenyszerűen sportolnak.

A délutáni nem kötelező tanórai foglalkozások keretein belül heti 22 órában sportkör testnevelési órák biztosítják a lehetőséget a sportoláshoz, amelyeken a különböző sportágak házi bajnokságait rendezik, és a sportágak gyakorlási lehetőségét biztosítják. A legjobb házi eredményeket elérő tanulók diákolimpiákon indulnak.

A sportszertárban található kondicionáló teremben az erősítő testedzés lehetőségei biztosítottak a diákok számára. A sportudvarban kialakított teniszpályák teret adnak a tenisz sportág egyéni üzésére. Az iskola rendszeresen felméri a tanulók fizikai állapotát az országos Eurofitt-mérés segítségével.

A tornaterem leterheltsége jelentős, mérete, kiépítettsége azonban nem teszi lehetővé sportágak – különösen labdajátékok – versenyszerű üzését. A házibajnokságok (kosárlabda, röplabda, teremlabdarúgás, stb.) mellett külső közösségek is igénybe veszik a termet különböző foglalkozások céljából. A gimnázium épülete 46 éves, a tornateremben felújításra még nem került sor. A bordásfalak megérették a cserére, felújításra szorul az aljzat, és érintik a tornatermet is az egész épületre vonatkozó korszerűsítési szükségletek, így például a szigetelés, fűtéskorszerűsítés.

2. 2. 3. 1. 2. Reguly Antal Szakképző Iskola és Kollégium

Az intézményt a Pápai Szakképzési Centrum tartja fenn. Az iskola kiemelten kezeli a mindennapos testnevelés biztosítását, célként fogalmazták meg, hogy a gyerekek életelemévé váljon a mozgás, ami elengedhetetlen feltétel egészséges fejlődésükhöz.

A testnevelési órákon felül kondicionáló teremmel, fitnessz edzésekkel, labdajátékokkal, egyéb sportfoglalkozásokkal biztosítják a mindennapos testedzés lehetőségét. Különböző mérések segítségével figyelemmel kísérik a diákok fitességi és egészségi állapotát. Végrehajtásuk a testnevelési órák atlétikai foglalkozásain és a tornatermi foglalkozásokon történik.

Az iskola tornacsarnokának jelentős a leterheltsége. Az iskolai és kollégiumi sportfoglalkozás mellett civil szervezetek, közösségek is igénybe vehetik a létesítményt bérleti alapon.

2. 3. A sportélet civil szervezetei: egyesületek

A sport szervezeti struktúrájának legalsó színterét az egyesületek képezik. A gazdasági és jogi környezet változásai az utóbbi években elindították az egyesületek alkalmazkodási folyamatát: megszűnőben vannak a sok szakosztályos nagy egyesületek, helyükre a néhány, vagy a csupán egy szakosztályt működtető egyesületek lépnek.

Zirc civil térképe sport vonatkozásában igencsak átrajzolódott az elmúlt időszakban. Több, korábban aktív egyesület nem ad „életjelet” magáról, vannak, amelyek szerkezeti átalakuláson estek át, és vannak újonnan szerveződő egyesületek, közösségek.

A sportegyesület, közösségek felsorolásánál az alábbi felosztást választottam, amely egyben irányadásul szolgál az önkormányzat által a civil szervezetek részére nyújtott támogatáshoz:

- 1) Nagy múlttal rendelkező, versenyszinten működő, ráadásul komoly eredményeket produkáló egyesületek, amelyek utánpótlás-neveléssel is foglalkoznak: Vincze Judo Club Zirc, „Wings” Darts Klub, MTTSZ Területi Klub Zirc (sportlövészet), Football Club Zirc Sportegyesület
- 2) Inkább a szabadidő-sport képviselőiben működnek, de versenyeken is indulnak és/vagy versenyeket is rendeznek: HoneySweet Táncsoport (versenytáncosok alapítványi működtetéssel): Zirci Tenisz Klub SE, Zirci Ifjúsági és Szabadidő Egyesület, Zirci Sporthorgász Egyesület
- 3) Sportcsoportot alkotnak: kötélugrók, zumbások, öregfiúk labdarúgó csapata

A labdasportokról külön kell szólnunk, mert itt nagyon sok változás történt az elmúlt időszakban.

A 2012-ben elkészült sportkonceptióban külön alfejezetben foglalkoztunk az akkor válságos helyzetbe került zirci labdarúgás helyzetével. A Football Club Zirc Sportegyesület felnőtt csapatát visszaléptette a bajnokságból, és azóta sincs a városnak felnőtt labdarúgó csapata.

Az egyesület a megszűnés szélére sodródott, megmentésében önkormányzatunknak nagy szerepe volt. A labdarúgás itt helyben is a legnagyobb hagyományokkal rendelkező, legnagyobb tömegeket vonzó sportág, amelyet ráadásul az elsők között támogat az állam. A futballklub utánpótlásbázisa megmaradt, és az új vezetőség együttműködést kezdeményezett a létesítményi gondokkal küszködő Dudar SE-vel.

Az együttműködés létrejött és a két egyesület kölcsönösen jó hatást gyakorol egymásra: a dudariak számára biztosítottak lettek a létesítményi feltételek a versenyzéshez, a zirci utánpótláskorú labdarúgók pedig helyben is megtalálhatják a számításukat ezáltal. A két egyesület még önálló jogi személy, de egyre inkább egymásra épülnek, és várható a fúziójuk.

Sajnos a kézilabdacsapatunk is megszűnt az elmúlt időszakban, melyben a létesítményhelyzet erősen közrejátszott. Egy másik látványsport viszont felütötte a fejét Zircen: a balatonfűzfői székhelyű Balaton Vízilabda Klub a 2015-ös év elején foglalkozásokat indított a Tanuszodában. Önkormányzatunk intenzív propagandamunkájának köszönhetően a kezdeti húsz fős létszám mára a duplájára emelkedett, a sportágnak egyértelműen van létjogosultsága a városban. A zirci gyerekek közül többen már a csapatba is bekerültek, és a fűzfői edzéseken is részt vesznek. A klubnak akár egy fiókegyesülete is létrejöhet Zircen, mindenesetre az utánpótlásbázisuk egy részét már egyértelműen a helyi gyerekek képezik.

2. 3. 1. Az önkormányzat viszonyulása az egyesületekhez, működésük segítésének lehetőségei

Az önkormányzati törvény értelmében a helyi közszolgáltatások körében többek között a sport támogatása is a települési önkormányzatok feladata. A nevesített feladatok ellátásához azonban nincs mellérendelve kötött felhasználású állami normatíva. A zirci sportegyesületeknek nem idegen az anyagi probléma, márpedig a versenysportnak nagy a költségvonzata. Működésük alapját a társadalmi aktívák teremtik meg, akik nem ritkán vezetői, szponzorai is egy személyben az egyesületeknek.

Az egyesületi keretek között működő zirci sportágak között van látványsportág (labdarúgás) és egy olimpiai sportág (judo). Ennek megfelelően időszakosan forráslehetőség lép fel a sportegyesületek számára. A társasági adó (TAO) nyújtotta támogatási lehetőséget pályázati úton lehet elérni, a cselgáncssport finanszírozását meghatározhatja hazánk szereplése a négy évente megrendezett olimpiai játékokon.

Fontos hangsúlyozni, hogy a zirci sportegyesületek civil szervezetek, működésükre nincs közvetlen ráhatása az önkormányzatnak, de a tulajdonában álló sportlétesítmények kedvezményes használatával, kapcsolattartó személy foglalkoztatásával, évente pályázati támogatással igyekszik segíteni boldogulásukat, díjakkal, ünnepélyes keretek között ismeri el a város hírnevét öregbítő eredményes tevékenységüket.

A civileket célzó pályázati támogatások elbírálásánál a sportegyesületek esetében figyelembe kell venni az utánpótláskorú sportolók számát, az eredményességet, tradicionális szempontokat, de nem szabad figyelmen kívül hagyni az adott sportág helyi népszerűségét, társadalmi vonzerejét sem.

A klubok által meghirdetett tagtoborzó kampányok, tehetségkutató programok terjesztésében, népszerűsítésében, kommunikációjának erősítésében a város sportreferensének közre kell működnie.

2. 3. 2. Új egyesület megalakításának mérlegelése

A 2012-ben elkészült sportkoncepcióban mérlegelésre került egy új egyesület megalakításának lehetősége, amely az úszás, kerékpározás, futás sportágakat ötvöző triatlon képviselőjében jöhetett volna létre. Bár a kérdés továbbra is napirendben van, az elképzelés annyiban változott, hogy inkább egy meglévő, a profilba beleillő egyesületbe kellene beintegrálni ezen sportágak képviselőjét, ahol egyben a városban működő, egyesületi háttérrel kereső sportcsoportok is megtalálhatnák számításukat.

A profilnak leginkább a Zirci Ifjúsági és Szabadidő Egyesület felel meg, amely korábban futó-, kerékpáros programokat is szervezett, vagyis sokoldalúbb volt, jelenleg az asztalitenisz képviselőjében működnek. Történtek is egyeztetések, a ZISZE vezetői fogadókésznek mutatkoztak, de végül az egyesület ügyintézésével járó többletfeladatok miatt egyelőre nem akadt, aki átvegye az egyesület vezetését.

Triatlon versenyt még nem rendezett városunk, rendeztünk viszont duatlont (futás, kerékpározás) és aquatlont (úszás, futás), vagyis a triatlont tömörítő három sportág két külön versenyben már bemutatkozott Zirc sportrendezvény-palettáján. A cél az lenne, hogy az egyesület működjön közre a versenyek lebonyolításában, és felkarolja a tehetségesebb zirci gyerekeket, akiket versenyekre is lehetne vinni.

A duatlon verseny már negyedik alkalommal került megrendezésre, úgy gondolom, megérett arra a rendezvény, hogy mind emberi erőforrásban, mind eszközellátottságban egy profibb lebonyolítást idézzon elő. Az egyesületnek lehetősége nyílna pályázati úton különböző eszközök beszerzésére.

A közelmúltban megalakult zirci székhelyű „Kerékpárosok és Síbarátok Egyesülete” lehetne az, amely közreműködhetne a duatlon, esetleg egyéb verseny megrendezésében. Az egyesület elnökével már történt egy előzetes egyeztetés. Az egyesület tagjai között sokan vannak, akik rendszeres résztvevői a duatlonnak, versenyzőként, szülőként, vagy önkéntesként, tehát tapasztalatuk már lenne a lebonyolításban, és az egyesületből további tagokat tudnának bevonni a szervezői munkába.

Amennyiben az együttműködés létrejön, önkormányzatunknak érdemes lenne egy együttműködési megállapodást kötni az egyesülettel, amelyben tisztázni lehetne, hogy kinek mi a feladata az egyes rendezvényeknél, illetve a tehetségesebb zirci gyerekek versenyezetéséhez milyen mértékben tudna hozzájárulni a város.

3. Létesítményhelyzet

3. 1. Általános helyzetjelentés

Zirc város sportlétesítmény-hálózatában több fejlesztés is történt az elmúlt időszakban, de nem szabad elfeledkezni arról, hogy ezek egy része „tűzoltás” volt, vagyis olyan fejlesztések, amelyek nem várhattak tovább magukra (pl. futópálya vízelvezetése, tornaterem burkolatcseréje, lőtér korszerűsítése).

Az önkormányzat a tulajdonában álló sportlétesítményei közül a sporttelepet és Művelődési Házat – sportcélú ingatlanként is – közösségek, civil szervezetek, magánszemélyek számára térítésmentesen rendelkezésre bocsátja, a szabadidő- és versenysportot egyaránt kiszolgálva. A létesítmények alkalmasak versenyek, sportrendezvények, szabadidős programok megtartására, több sportegyesület állandó gyakorlási helyül szolgálnak.

A városi sporttelepen szinte komplex fejlesztés ment végbe. A létesítmény körbe lett kerítve, megoldódott a futópálya vízelvezetése, új salakburkolat került leterítésre, megtörtént a beléptető rendszer kiépítése, és a sporttelep térfelügyelete is megvalósult.

Bár a nevelési intézményünket érintő projekt, itt került elhelyezésre óvodások számára egy multifunkcionális sportlétesítmény. A fejlesztések egy része a társasági adó (TAO) nyújtotta támogatási lehetőséget kihasználva, civil szervezetekkel történő együttműködést követően valósult meg.

Az iskolák tornatermeinek, sportpályáinak állapota miatt korlátozott a sportolás lehetősége, és az uszoda esetében is csak az üzemeltetés a megoldott, az épület hosszabb távon nem tudja kiszolgálni az igénybevevő közönséget. A problémákkal folyamatosan foglalkozik önkormányzatunk, de sok esetben olyan léptékű beruházásokról beszélünk, melyek pusztán önerővel nem valósíthatók meg. A Tanuszoda költséghatékonyabb üzemeltetésének kérdését is megvizsgálta az önkormányzat, és figyeli a pályázati lehetőségeket. A működéshez szükséges forrást éves költségvetésében biztosítja a város.

A versenysport területén hátrányt jelent, hogy nincs a városban szabványméretű fedett (kézilabda) pálya. Ez új sportcsarnok építésével valósítható meg. A sportcsarnok építése – hasonlóan a Tanuszoda komplex fejlesztéséhez – szerepel önkormányzatunk „TOP”-projektjei között, vagyis amelyek a 2014–2020 közötti Európai Unió programozási időszakhoz kapcsolódóan projektötletként meg lettek küldve a Veszprém Megyei Önkormányzat részére. Az egyelőre tervezés szintjén álló sportcsarnok-beruházásnál a versenysport-egyesületek mellett fontos az oktatási intézmények együttműködése is, hiszen az új létesítmény kiszolgálná a mindennapos testnevelés igényeit.

3. 2. Fejlesztési lehetőségek

Magyarország sportlétesítmény-ellátottság tekintetében az európai mintákhoz képest jelentős hiányosságokat mutat, a meglévő létesítmények jelentősen leromlott állapotban vannak, a működtetés korszerű formái nem jellemzőek. Az állam kiemelt szerepet kell, hogy vállaljon ezen a területen, ugyanakkor szükséges a magánszféra erőteljesebb bevonása a finanszírozásba, de regionális szinten elengedhetetlen az európai uniós források bevonása is, elsősorban a nagyobb szabadidős, egészségmegőrző beruházások, új létesítmények létrehozása terén is.⁷

A 2014–2020 közötti Európai Unió programozási időszak sajnos nem támogat közvetlenül sportcélú fejlesztéseket, így a nagyobb léptékű beruházások várhatóan a hazai költségvetési törvényben biztosított pénzügyi források segítségével valósíthatók meg. Európai uniós forrásból a jelenlegi ismereteink szerint a sportcélú létesítmények (tanuszoda, tornatermek) energetikai fejlesztései, valamint megújuló energiaforrás-alapú energiaellátása támogatható.

A zirci sportlövőknél problémát jelent, hogy a technikai feltételek hiánya miatt nem tudnak magasabb szinten versenyeztetni a kimagasló eredmények ellenére.

Hazai költségvetési források tudják támogatni például az óvodai, iskolai és utánpótlás-sport infrastruktúra-fejlesztést, felújítást, vagy új sportlétesítmény létrehozását.

A Nemzeti Sportstratégiának van tornaterem-építési és tanuszoda-építési programja is. A tornaterem-építési program célja az esély megteremtése minden diák számára a

⁷ Nemzeti Sportstratégia 2007–2020

korszerű testnevelésóra körülményeire. A tanuszoda-építési program célja lehetőséget teremteni minden kistérségben az általános iskolai úszásoktatáshoz. A Rákóczi téri tornaterem problémája most már megoldásra kerül, Tanuszodája pedig van a városnak, amely jelenlegi állapotában még tudja biztosítani az úszásoktatást. Fenntartható, környezetbarát, új lokális együttműködések fejlesztő, a civil szerveződéseknek teret adó, a szabadidő-eltöltés háttéréül szolgáló, az életminőség javulását lehetővé tevő komplex centrumra viszont szükség lenne Zircen, amely nem csak a város, hanem az egész kistérség lakosságát kiszolgálja.

A látványsportokat érintő támogatási forma, a társasági adó (TAO)⁸ segítségével több kisebb léptékű fejlesztés is megvalósult Zircen, de nagyobb beruházásoknál sem szabad figyelmen kívül hagyni ezt a lehetőséget. Az öt látványsportág közül három valamilyen formában jelen van Zircen, de némi veszélyt rejt magában, hogy a hosszabb távú működésük kérdéses, hiszen kettőnek (labdarúgás, vízilabda) erős a külső befolyása, míg a harmadiknak (kézilabda) jelenleg csak az egyesületi háttere van meg, a csapat a létesítményi problémák miatt néhány évvel ezelőtt megszűnt.

A sportágak hosszú távú megmaradása, vagy a csapatok újraalakulása azonban a létesítményi feltételektől is függ, ezért az esély is legalább annyi, mint a veszély:

- A Football Club Zirc Sportegyesületnek utánpótlás-bázisa van Zircen, a velük együttműködő Dudar SE pedig komoly célokat tűzött ki maga elé, zirci vendégeskedésük azt jelenti, hogy hosszú szünetet követően újra van a városban megyei első osztályú foci.
- A fűzfői Balaton Vízilabda Klub kihelyezett foglalkozásai nem várt eredményt hoztak, a Tanuszoda adottságain már most túlnőtt az edzéseken résztvevők létszáma, a rugalmas szervezés eredménye, hogy még megtarthatók a foglalkozások. Kiépülőben van tehát Zircen a megyében a sportág „zászlóshajójának” számító klub utánpótlás-bázisa.
- A Zirc Kézilabda Sportegyesület működőképes, csapata újraalakítható, az általános iskola diáksportkörére támaszkodva pedig az utánpótlást is meg lehetne szervezni.

A látványsportágak mellett van olimpiai sportág is a városban, mellyel szintén számolni kell egy infrastrukturális beruházásnál. A Vincze Judo Club Zirc igényeit nem elégíti ki a szakképző iskola tornaterme, minimum 300 m²-es edzőteremre lenne szükségük, ahol a foglalkozások kényelmesen megtarthatók és versenyek is rendezhetők.

Amikor azonban a tervezett fejlesztéseknél a látványsportokat érintő támogatási formában gondolkodunk, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a TAO-rendszer a jelenlegi szabályozás szerint öt évre, azaz 2016-ig szól.

A városi sportlétesítményeken szükséges fejlesztések:

⁸ 2011. július 1-je óta a társasági adóból levonható az az összeg, amellyel a vállalkozások támogatják az úgynevezett látványsportágakat (a labdarúgást, a kézilabdát, a kosárlabdát, a vízilabdát és a jégkorongot). A támogatás céljait törvény rögzíti. A szakszövetségekhez, amatőr és profi sportszervezetekhez, közhasznú alapítványokhoz befolyó pénzt utánpótlás-nevelésre, a képzéssel összefüggő feladatokra, a sportrendezvényekhez szükséges biztonsági infrastruktúra fejlesztésére, meghatározott beruházásokra, felújításokra, illetve személyi jellegű ráfordításokra lehet költeni.

Sporttelep

A létesítményen több fejlesztés is végbement az elmúlt időszakban, a sportoláshoz a feltételek biztosítottak. Az öltözőépület viszont belső felújításra szorul. Amennyiben a Dudar SE hosszabb távon is Zircen képzeli el a jövőjét, érdemes lenne velük együttműködve, a még adódó TAO-forrásokat kihasználva az épület fejlesztésében gondolkodni.

Tanuszoda

A közel húsz éves épület műszaki állapotát külső szakemberek vizsgálták meg az elmúlt időszakban. A vízgépészet mindegyikét korszerűnek, jó állapotúnak ítélték meg, a légtechnikai és egyéb gépészeti berendezések vonatkozásában viszont több problémás területet is feltártak. A korszerűsítés mellett cél a szolgáltatások bővítése.

Művelődési Ház, mint sportcélú ingatlan

Az ingatlanban a lőtér fűtéskorszerűsítése megvalósult, további fejlesztésekre van azonban szükség, melyeket a használó lövészklubbal közösen lenne célszerű elvégezni. Az ingatlan mögött, a játszótér mellett felmerült egy kuglipálya kialakításának lehetősége, ahol akár a játszó gyermekek apukái is hasznosan eltölthetnék szabadidejüket, és versenyeket is lehetne rendezni.

Óvoda sportlétesítményei

A tornaszoba a bölcsőde-beruházás során elbontásra került, újat kellene kialakítani. Az Ovi-Foci Pálya új kialakítású létesítmény, különösebb fejlesztésre egyelőre nem szorul, a pálya karbantartására – tekintettel az igénybevevő közönségre – viszont fokozott figyelmet kell fordítani, rendszeresen ellenőrizni, és a szükséges felújításokat elvégezni.

Iskolák tornatermei

Az általános iskola három tornaterméből kettő felújításra szorul. Az „A” épület tornatermének parkettacseréje régóta fennálló, de most már megoldódó probléma. A „B” épület tornaszobájában a belső vakolat felújítása szükséges. A gimnázium épülete 46 éves, a tornateremben felújításra még nem került sor. A bordásfalak megérették a cserére, felújításra szorul az aljzat, és érintik a tornatermet is az egész épületre vonatkozó korszerűsítési szükségletek, így például a szigetelés, fűtéskorszerűsítés.

Teniszpályák

Karbantartásukat a használó Zirci Tenisz Klub SE végzi az önkormányzattal kötött szerződés értelmében.

Zárszó

A fentebb vázolt célok a sportra fordított állami támogatáshoz mértén, az önkormányzat mindenkori lehetőségeihez, éves költségvetéséhez lettek igazítva.

A sport ugyanolyan jelentőséggel kell, hogy bírjon településünk életében, mint a kultúra vagy a turizmus, hiszen a társadalmakat összetartó, a nemzetet felemelő erejéről a történelemből számos példát lehetne mondani.

Hinnünk kell benne, hogy a sport a helyi társadalmat is összetartja, városunkat felemeli, és egy egészségesebb, szebb jövőt teremt meg mindannyiunk számára.

